

Páva Jenő

(Buzsák, 1899. 02. 08. - Székesfehérvár, 1977. 04. 08.)

Összeállította: Tanos Istvánné Páva Erzsébet

Iskoláit Kaposvárott végezte, gépészmérnöki diplomáját a Műegyetemen 1917-ben szerezte meg. Munkahelyei Budapesten, Somogy megyében, végül Székesfehérvárott voltak. Az akkori 'villanygyárban' volt vezető, de érdeklődési körébe tartozott a gépészeti modernizáció is, így foglalkozott a gőztávvezeték kialakításának kérdésével is.

1941-től oktatott a Mérnöki Továbbképző Intézetben, és itt több tankönyv szerzője, illetve társszerzője volt.

A háború után Budapesten az Erőmű Beruházási Vállalatnál, majd nyugdíjazásáig a Tatabányai Erőműnél dolgozott.

Páva Jenő Somogy megyében, Buzsákon született gazdatiszti családban. Iskoláit Kaposvárott, Székesfehérvárott végezte, és Veszprémben érettségizett. Budapesten a Műegyetem gépészmérnöki karán szerzett diplomát.

Első munkahelye a Láng gépgyárban volt, ahonnan gr. Jankovich Bésán Endre Somogy megyei birtokára hívta vissza. Itt a gazdaság gépesítésével foglalkozott: javító műhely, bútorgyár, fűrészüzemek, malom, szeszgyár stb. Később a gróf a Junkers gyárral közösen légiforgalmi társaságot alapított, s tanulmányi céllal Dessaubába, a Junkers gyárba küldte. Hazatérte után még gyakran járt fel Budapestre a repülőgépek ellenőrzésére. 1923-ban módja nyílt a londoni világkiállítás megtekintésére, ahol szintén az angol ipari gépgyártás termékei érdekelték leginkább.

Nyaranta a BYC (Balatoni Yacht Club, mely szintén a gróf tulajdona volt) keretein belül hydroplánt és hajókat vezetett, amelyekkel a fizetővendégeket szállították.

1926-ban összekülönbözött munkaadójával, minek következtében felmondott. 1927-ben Csepelen a Weiss Manfréd gyárban tudott elhelyezkedni. 1928-ban a New Yorkba tartó Kossuth-zarándoklatra indult. Amerikába megérkezve kerített sort a nagy acél- és gépgyárak - Betlehem Steel, Pittsburgh és Detroit megtekintésére és tanulmányozására.

1930-ban megnősült, felesége Almássy Irma. Négy gyermekük született. Ezzel elvetette kivándorlási tervét, mert a székesfehérvári villanygyárba vették fel üzemvezető mérnöknek. A fenti előzmények után így a villamos szakma felé fordult. Székesfehérvár kedvező adottságai, melyek közé tartoztak kereskedelmi és közlekedési szempontból központi fekvése, a jó vízellátás és bányakincsek közelsége, a város kulturális és idegenforgalmi fellendülése, lehetővé tették a városi villamos művek modernizálását. A városban 1920-ban megalakult Székesfehérvár szabad királyi város Közművei nevű vállalat nagy fejlesztési terveket tűzött maga elé. Vízmű, köztisztaság, kőbánya, strand, gőzfürdő, jéggyár munkáit vezette.

Az 1940-es években jelent meg a városban a Magyar Bauxitbánya Rt. és a Danuvia Motorkerékpárgyár, melyek megtelepülését a részükre biztosított villamos energia kedvező egységára tette lehetővé. Az Amerikában látott, s már 1943-ban tervezett, sőt előkészítő munkálatokat részben elvégzett gőztávvezeték megvalósításába is belefogtak, mely biztosította volna az Árpád fürdő fűtését és meleg vízzel való ellátását. Véglegesítése azonban a közeledő, sőt egészen közel került háború miatt már nem valósult meg.

Időközben bekapcsolódott a mérnökök továbbképzésébe is, melynek során Schmidl Ferencsel közösen írták a Közbáráhidák tervezése és gépi berendezése c. jegyzetet 1941-ben.

1944 őszén a város hadi célponttá vált, de szerencsére az erőmű sértetlen maradt. Az első orosz előrenyomulás 1944. év karácsonya előtt érte el Székesfehérvárt. Az ostromlott város december

23-án esett el és az erőmű működött az ostrom további ideje alatt is. Az üzem vezetősége a gyár kapujában fogadta az orosz csapatokat, ahol a parancsnok ezekkel a szavakkal fogott kezét Páva Jenővel: A Dontól jövünk, de még működő erőművet nem találtam!

A harcok elmúltával megkezdődött az ország és a város újjáépítése. Fejér megye települései 1945 előtt már 92 %-ban villamosítva voltak az országos átlag 55 %-kal szemben.

A következő években egyre fokozódott az osztályharc, melyben a „reakciós” elemeket nem tűrték meg a vezetésben. Így került sor Páva Jenő menesztésére 1948-ban, mivel a Pártba lépni nem volt hajlandó („sem hitünk, sem magyarságunk nem eladó”). Budapesten az Erőmű Beruházási Vállalatnál tudott újból elhelyezkedni. Innen vett részt a kazincbarcikai, majd a komlói erőmű építésé-

nek ellenőrzésében. Újbóli „B” listázás után a Tatabányai Erőműben talált munkát, mint beruházó, s onnan is ment nyugdíjba 1969-ben 10 év szolgálati idő beszámításával. Nyugdíjas évei alatt tovább foglalkoztatták az energianyerés kérdései, melynek megoldását kis hőfok-differenciával működő (víz) modellben látta, de szabadalmaztatására pénze nem volt, s elismerésre sem talált.

Forrás:

100 éves az áramszolgáltatás Székesfehérváron - Székesfehérvár: Magyar Elektronikai Egyesület Székesfehérvári Szervezete. p. 29-32.

Személyes visszaemlékezés